

EU
CARES.

#YOUTH

VIRTUELNI PRIRUČNIK

U okviru

EU-CARES Evropski kolektivni narativi za pomirenje liječenjem traume
kroz angažovanje mladih i pripovijedanje

Referentni broj projekta 101093735

OBJAVLJENO U
OKTOBRU 2023

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SAŽETAK

UVOD

Postoje različiti načini na koje se prošlost može prevesti u sadašnjost – uz pomoć sjećanja i pripovijedanja! Sjećanje je moćno sredstvo koje omogućava pojedincima da premoste jaz između prošlosti i sadašnjosti. Služi kao skladište iskustava, emocija i naučenih lekcija. Kada se prisjećamo događaja, ne samo da ponovo proživljavamo prošlost, već i preoblikujemo naše razumijevanje te prošlosti kroz sočivo naših trenutnih perspektiva i emocija. Ovaj dinamični odnos između sjećanja i sadašnjosti može biti i ljekovit i transformativan.

Proces samoizlječenja od traumatskih događaja se često opisuje kao strm i naporan uspon. Trauma ostavlja trajne otiske na psihi pojedinca/pojedinke, utičući na mentalno, emocionalno i fizičko blagostanje. Liječenje zahtijeva namjeran i često produžen napor da se traumatska sjećanja suprotstave, obrade i na kraju integrišu u nečiju priču. Sama sjećanja mogu biti i izvor iscjeljenja i potencijalni kamen spoticanja. Iako suočavanje s bolnim uspomnama može dovesti do katarze i rasta, ono također može biti emocionalno nadmoćno.

Izliječiti čitave zajednice od kolektivne traume je još veći izazov. Kolektivna trauma obuhvata događaje koji utiču na čitave grupe, kao što su prirodne katastrofe, pandemije, teroristički akti ili istorijske nepravde. Ovi događaji ostavljaju međugeneracijske ožiljke, koji nisu ograničeni na pojedince koji su direktno iskusili datu traumu. Trauma može da se talasa kroz generacije, utičući na kolektivnu psihu zajednice ili društva. Može stvoriti podjele, produžiti cikluse nasilja i izazvati nepovjerenje među različitim grupama.

Rješavanje kolektivne traume zahtijeva višestrani pristup. To zahtijeva priznavanje istorijskih nepravdi ili traumatičnih događaja, potvrđivanje iskustava onih koji su pogođeni i rad na pomirenju i izlječenju. Pripovijedanje priča i dijeljenje sjećanja postaju ključni alati u ovom kontekstu, jer pomažu u stvaranju zajedničkog narativa koji priznaje prošlost, dok njeguje empatiju i razumijevanje među različitim grupama. Štaviše, izlječenje od kolektivne traume često zahtijeva promjene politike, društvene intervencije i dugoročne napore u izgradnji zajednice.

Prevođenje prošlosti u sadašnjost kroz sjećanja i pripovijedanje je složen i duboko lični proces. Iako može biti izvor izlječenja za pojedinke i pojedince, rješavanje kolektivne traume i liječenje čitavih zajednica predstavlja još veće izazove. Zahtijeva zajednički napor da se suočimo sa prošlošću, njegujemo empatiju i pomirenje i radimo na inkluzivnijoj i harmoničnijoj budućnosti.

Ovaj priručnik je rezultat brojnih aktivnosti, istraživanja, intervjua, analiza, zbirki najboljih praksi, okruglih stolova i Think Tank događaja, koje su uspješno realizovali partneri u Belgiji, Italiji, Poljskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Crnoj Gori i Albaniji.

NAZIV PROJEKTA: EU-CARES EVROPSKI KOLEKTIVNI NARATIVI ZA POMIRENJE LIJEČENJEM TRAUME KROZ ANGAŽOVANJE MLADIH I PRIPOVIJEDANJE

REFERENTNI BROJ PROJEKTA: 101093735

TRAJANJE PROJEKTA: 24 MJESECA

NAZIV PUBLIKACIJE: EU-CARES VIRTUELNI PRIRUČNIK

VODEĆI AUTOR: SARAJEVO MEETING OF CULTURES

DIZAJN I ILUSTRACIJE: IDEA LAB FOUNDATION

CREDITS: CANVA PRO

OBJAVLJENO: OKTOBAR, 2023

PARTNERI NA PROJEKTU:

OUT OF THE BOX INTERNATIONAL

[HTTPS://OUTOFTHEBOX-INTERNATIONAL.ORG/](https://outofthebox-international.org/)

SARAJEVO MEETING OF CULTURES

[HTTPS://SMOC.BA/](https://smoc.ba/)

CESIE

[HTTPS://CESIE.ORG/](https://cesie.org/)

INTELEKTUALET E RINJ, SHPRESE

[HTTPS://IRSH.AL/](https://irsh.al/)

IDEA LAB FOUNDATION

[HTTPS://WWW.IDEA.LABDRG.EU/](https://www.idea.labdrg.eu/)

NVO PRIMA

[HTTPS://WWW.NVOPRIMA.ORG/](https://www.nvoprime.org/)

CENTAR ZA SOCIJALNE INOVACIJE CENTRIFUGA

[HTTPS://CENTARCENRIFUGA.RS/HOME/](https://centarcentrifuga.rs/home/)

PERPETUUM MOBILE - INSTITUTE FOR YOUTH

[HTTPS://WWW.PM.RS.BA/BH/](https://www.pm.rs.ba/bh/)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

EU
CARES.

#YOUTH

ODRICANJE OD ODGOVORNOSTI:

PROJEKAT "EU-CARES EVROPSKI KOLEKTIVNI NARATIVI ZA POMIRENJE LIJEČENJEM TRAUME KROZ ANGAŽOVANJE MLADIH I PRIPOVIJEDANJE" FINANSIRA EVROPSKA KOMISIJA A KOFINANSIRA MINISTARSTVO JAVNE UPRAVE I MEDIJA CRNE GORE. OVA PUBLIKACIJA ODRAŽAVA ISKLJUČIVO STAVOVE AUTORKI I AUTORA, I KOMISIJA SE NE MOŽE SMATRATI ODGOVORNOM ZA BILO KAKVU UPOTREBU NASTALU KORIŠĆENJEM INFORMACIJA SADRŽANIH U NJOJ.